

Novadpētniecības bibliotekārs – bibliotekārs, kurš ir specializējies novadpētniecībā un veic novadpētniecības darbu bibliotēkā.

LBNDV noteikts, ka **novadpētniecības bibliotekāram jābūt kvalificētam bibliotekāram**¹. Papildus **novadpētniecības bibliotekāram nepieciešamas arī vispusīgas zināšanas par novada vēsturi, kultūras mantojumu, jāorientējas galvenajos sociālās, ekonomiskās, politiskās un kultūras dzīves procesos. Visiem pārējiem bibliotēkas darbiniekiem ir jāpārzina novadpētniecības resursi un jāspēj sniegt vismaz vienkāršas uzziņas novadpētniecībā.** (LBNDV, 6. – 8. punkts) Tā kā novadpētniecības materiāli ir plaši izklaidēti dažādās vietās (papildus tradicionālajām bibliotēkas materiālu iegādes vietām kā grāmatu bāzes un grāmatnīcas tie var atrasties arī dažādās organizācijās, institūcijās, privātkolekcijās, antikvariātos u. t. t), savukārt to izplatīšana nereti ir ierobežota (neliels eksemplāru skaits, tiek izplatīti vienas institūcijas ietvaros u. tml.), kas apgrūtina to atrašanu, tad visi bibliotēkas darbinieki jāinstruē iesaistīties uz novadpētniecību attiecināmu materiālu apzināšanā. Citu bibliotēkas departamentu un nodaļu darbiniekiem jāprot arī identificēt novadpētniecības materiālus savos krājumos un jaunieguvumos, un jāinformē par tiem novadpētniecības bibliotekāru, lai šo materiālu bibliogrāfiskos aprakstus varētu iekļaut bibliotēkas novadpētniecības informācijas meklēšanas sistēmā (elektroniskajā katalogā, Novadpētniecības datubāzē vai citās datubāzēs).

Novadpētniecības darbs parasti ir joma, kurā vēlas iesaistīties daudz brīvprātīgo. Brīvprātīgo iesaistīšanās novadpētniecības darbā ir atbalstāma un vēlama, jo tas var ievērojami palielināt novadpētniecības darba kapacitāti bibliotēkā. Bibliotēkai būtu īpaši jāveicina dažādas sadarbības formas ar vietējiem novadpētniekiem. Šāda sadarbība ir abpusēji vērtīga un savstarpēji papildinoša – novadpētnieki veic pētniecisko darbu, viņu īpašumā ir bagātas novadpētniecības materiālu kolekcijas, kas svarīgas vietējās vēstures apzināšanā, pētīšanā, saglabāšanā.

Jāņem vērā, ka **brīvprātīgie var darboties tikai novadpētniecības bibliotekāra pārraudzībā.** (LBNDV, 9. punkts)

Novadpētniecības bibliotekāram nepieciešamās zināšanas, prasmes un īpašības²:

- informācijpratība un bibliotēku zinības;
- zināšanas un pieredze novadpētniecības darbā;
- detalizēta gan bibliotēkas, gan ārpus bibliotēkas esošo novadpētniecības resursu pārzināšana;
- zināšanas vispārīgajā un Latvijas vēsturē;

¹ 2017. gada 5. aprīlī LNB organizētajā Bibliotēku novadpētniecības darba vadlīniju projekta publiskajā apspriešanā tika diskutēts par to, vai novadpētniecības bibliotekāram jābūt kvalificētam bibliotekāram. Iebildumi pret to pamatojās uz faktu, ka bibliotekāru ar profesionālo izglītību Latvijā trūkst, prognozējami vēl lielāki profesionālu darbinieku piesaistes riski nākotnē. Taču tā kā novadpētniecības darbs bibliotēkā ietver visus bibliotekārā darba procesus: informācijas meklēšanu un novērtēšanu, krājuma organizēšanu un pārvaldību, informācijas meklēšanas sistēmas veidošanu, tajā skaitā katalogu un datubāzu veidošanu bibliotēku informācijas sistēmās (BIS) u. t. t., tādēļ, lai šis darbs tiktu veikts kvalitatīvi un profesionāli, kvalifikācijas prasības nav iespējams samazināt. Tika uzsvērts arī, ka vadlīnijās iekļautās kvalifikācijas prasības būs noderīgas, lai pamatotu un apstiprinātu novadpētniecības darba nozīmīgumu bibliotēkas finansētājiem, pārvaldītājiem, administrācijai un lai argumentētu algota profesionāla darbinieka štata vietas nepieciešamību pretstatā brīvprātīgo piesaistīšanai u. tml. Plašāk par diskusiju: Krasovska, Marlēna. Bibliotēku novadpētniecības diskusija Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 2017. gada 5. aprīlī. *Latvijas Bibliotēku portāls* [tiešaiste]. 2017, 13. jūlijs. [skatīts 2021. g. 21. aprīlī]. Pieejams: <https://www.biblioteka.lv/biblioteku-novadpetniecibas-diskusija-latvijas-nacionalaja-biblioteka-2017-gada-5-aprili-articleitem-41762/>

² Saraksts izstrādāts, papildinot, bet lielā mērā balstoties uz šo izdevumu: *Local studies libraries* : Library Association guidelines for local studies provision in public libraries. Library Association Local Studies Group ; working group: Patrick Baird ... [et al.] ; ed. by Don Martin. 2nd ed. London : Library Association, 2002. XII, 68 p. ISBN 1856042774.

- vispusīgas zināšanas par novada vēsturi, kultūras mantojumu, galvenajiem sociālās, ekonomiskās, politiskās un kultūras dzīves procesiem, vietējo tradīciju pārzināšana, vietējās izloksnes vai valodas pārvaldīšana vai vismaz spēja to identificēt un saprast;
- izpratne un zināšanas par citu atmiņas institūciju (muzeju, arhīvu) darbu;
- IKT prasmes;
- klientu apkalpošanas prasmes, spēja izprast lietotāju vajadzības;
- publiskās runas, uzstāšanās prasmes;
- projektu vadīšanas prasme;
- rakstveida un mutvārdu komunikācijas prasmes;
- organizatoriskās prasmes;
- prasme sadarboties;
- vietējās kopienas iesaistes prasmes;
- interese par novadpētniecību, entuziasms;
- iemaņas pētniecībā.

Tā kā informācijas vide un iespējas novadpētniecības darbā strauji attīstās, novadpētniecības bibliotekāriem regulāri apgūstamas jaunas teorētiskās un praktiskās zināšanas, prasmes un iemaņas.